

TEDBİR NAFKASINA İLİŞKİN GÜNCEL YARGITAY KARARLARININ İNCELENMESİ*

Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt PEKMEZ**

Öz

Çalışmamız kapsamında incelenen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun ilk kararında, gerek tarafların ekonomik durumunda herhangi bir değişme olmaksızın gerekse kararın niteliği göz önüne alındığında tedbir nafakasına hükmedilmesinin gereklerine uygun nitelikte karar verilmemiştir. Genel Kurul, karşılıklı açılan boşanma davalarında, önceki tarihli boşanma davasında tedbir nafakasına hükmedilmesinin, sonraki tarihli boşanma davasını etkileyemeyeceği ve sonraki tarihli boşanma davasında şartlar değişmemiş olsa dahi tedbir nafakasına hükmedilmesi gerektiğini kabul etmiştir. Ancak hâkim eşlerin önceki tedbir nafakasına hükmedilmesiyle oluşan mali durumlarında herhangi bir değişiklik olmadığına dayanarak nafaka verilmesine yer olmadığını tespit edebilecek, bu halde boşanmada tedbir nafakasına hükmetmeyebilecektir.

Genel Kurul'un ikinci kararında ise, tedbir nafakasına hükmetme şartlarının gereklerine uygun karar verilmediği görülmektedir. Kurul, öncelikle nafaka verilme şartlarından birisi olan nafaka yükümlüsü eşin mali gücünün yeterli olması şartını değerlendirmeden karar vermiştir. Bu kapsamda ihtiyaç halinde olan eş ile nafaka talep edilen eşin gelirinin

* *Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 11.11.2020 - Kabul Edildiği Tarih: 06.04.2021*
Bu çalışma 23-24 Eylül 2020'de İstanbul Aydın Üniversitesi Aile Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu'nda (Online) bildiri olarak sunulan tebliğin tam metnidir.

** *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi,*
cpekmez@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7703-440X
DOI: 10.17932/IAU.HFD.2015.018/hfd_v07i1004

bulunmaması hali, her iki eşin ekonomik gücünün birbirine yakın olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Tedbir nafakası, boşanma, eşlerin ekonomik gücü, birlikte yaşamaya ara verilmesi, boşanma davasında geçici önlemler.*

The View on the Current Decisions of the Cassation Court Regarding the Alimony Pendente Lite

Abstract

Within the scope of our study, we will try to examine and evaluate the decisions of the Cassation Court regarding alimony pendente lite. When filing a divorce case, the spouse's maintenance obligation continues as the marriage continues until the divorce is granted. While the marriage continues, the acceptance that the spouses fulfill their obligations to care each other in proportion to their financial powers leads to decide on the maintenance of the spouses by determining the financial powers of the spouses. In first one of two decisions of Cassation Court regarding the alimony pendente lite will be examined, The Cassation Court orders that the existence of divorce proceedings in separate courts, or the existence of an alimony pendente lite case based on the phenomenon of living separately, regardless of the divorce case, does not prevent the decision of alimony pendente lite in each of these cases. In the second one, The Cassation Court orders that the claimant's lack of income, the defendant's employment, or the condition of defect does not preclude the decision of alimony pendente lite for the defendant's benefit. Both decisions are inaccurate.

Key words: *Alimony pendente lite, divorce, the spouse's financial power, the phenomenon of living separately, temporary measures in divorce cases.*

Giriş

Çalışmamız kapsamında, tedbir nafakasına ilişkin Yargıtay kararlarının değerlendirilmesine çalışılacaktır. Ancak bu yapılırken konuyu iki açıdan sınırlandırma ihtiyacı doğmuştur. Birincisi incelememiz kapsamında sadece Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararları yer alacak olup, konu bu çerçevede ele alınacaktır. İkinci husus ise sadece eş lehine verilen tedbir nafakasının değerlendirilmesidir. Yargılamalar sırasında çocuk lehine nafakaya hükmedilmekte, bu nedenle yargı kararlarında tedbir nafakasının kapsamına çocuk lehine verilen nafaka da girmektedir¹. Ancak çalışmamız kapsamında çocuğa ilişkin değil, eşe ilişkin tedbir nafakası kararlarında sorunlu olduğunu düşündüğümüz hususları incelemeyi tercih ettik.

İnceleme konusu olarak, en sık karşılaşılan iki tür tedbir nafakasını² konu edinen Yargıtay kararlarının incelenmesi tercih edilmiştir. Bu iki tür, birlikte yaşamaya ara verilmesi durumunda tedbir nafakasına hükmedilmesi hali ile boşanma veya ayrılık davasında tedbir nafakasına hükmedilmesi halidir. Öncelikle boşanma davası sırasındaki tedbir

¹ Yargıtay'ın boşanma davası sürecinde çocuk lehine hükmedilen nafakanın tedbir nafakası olduğu, boşanma kararının kesinleşmesinden sonra iştirak nafakası olarak devam edileceği yönünde kararına rağmen (Bu karar için bkz. **Y. 2. HD. 9309/ 9715 T. 2.6. 2011 (KAZANCI)**); aynı yönde değerlendirmeye göre, tedbir ifadesinin durumun geçiciliğini ifade etmesi nedeniyle daha isabetli olduğu yönünde bkz. Ekrem Kurt, “**Boşanma Davasında Hakim Alacağı Geçici Önlemler (MK m. 169)**” Antalya Bilim Üniversitesi Dergisi, 2013/1, s. 97 vd.; Aziz Erman Bayram, “**Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun Tedbir Nafakasına Dair 25.10.2018 Tarihli ve 2017/2-1891 Esas, 2018/1577 Karar Sayılı Kararının Değerlendirilmesi**”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBB), 2019/ 144, s. 220 dn.7); doktrinde boşanma davası sürecinde çocuk lehine hükmedilen nafakanın iştirak nafakası olduğunu belirten görüşler mevcuttur (Bkz. Mustafa Dural/ Tufan Öğüz/ Mustafa Alper Gümüş, **Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku**, 14. Bası, Filiz, İstanbul, 2019 s. 135; Mehmet Erdem, **Aile Hukuku**, 2. Bası, Seçkin, Ankara, 2019, s. 158). Kanımızca salt kavramsal bir nitelendirme farklılığı dışında bu husus esasa ve sonuca etkili olmayıp, “iştirak nafakası” ifadesinin tercihe şayan olduğu söylenebilir.

² Bu türler için bkz. Gonca Gülfem Bozdağ, **Türk Hukukunda ve Uluslararası Hukukta Nafaka**, Ankara 2015, s. 31 vd; Bayram, s. 220, dn. 7; 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesi' nde de TMK 'ya göre nafakaya hükmedilmemiş olmak şartıyla, tedbir nafakasına hükmedileceği düzenlenmiştir. Bu kanun kapsamında belirtilen nafaka da niteliği itibariyle tedbir nafakası olmakla birlikte bu maddenin incelenmesi çalışmamız kapsamı dışındadır.

nafakasına ilişkin daha sonra ise birlikte yaşamaya ara verilmesi durumunda hükmedilen tedbir nafakasına ilişkin genel bilgiler vermek gerekecektir.

I. Boşanma Davası Sürecinde Tedbir Nafakası

Boşanma davası sırasında hükmedilen tedbir nafakasına ilişkin hükümlerin kanuni dayanağını TMK m. 169'da bulmak mümkündür. TMK m. 169'a göre, boşanma veya ayrılık davası açılınca hâkim, davanın devamı süresince gerekli olan, özellikle eşlerin barınmasına, geçimine, eşlerin mallarının yönetimine ve çocukların bakım ve korunmasına ilişkin geçici önlemleri re'sen alır. Bu hüküm gereğince, tedbir nafakası, boşanma veya ayrılık davası açıldığında³ hâkimin, eşlerin geçimine ilişkin re'sen alacağı geçici önlem niteliğindedir.

Boşanma davası açıldığında, boşanma kararının kesinleşmesine kadar, fiilen ortak hayatın devam etmesi beklenemese de, evlilik birliği devam edeceğinden, eşlerin birbirine bakım yükümlülüğü de devam eder⁴. Evlilik birliği devam ettiği sürece eşlerin mali güçleri oranında bakım yükümlülüğünün devam edeceği kabulü, gerek talep eden gerekse talep edilen eşin mali güçleri tespit edilmek suretiyle⁵ tedbir nafakasına karar verilebileceği sonucuna yol açar.

Boşanma davası sırasında tedbir nafakasına ilişkin herhangi bir talep olmasa dahi, ihtiyaç halinde olan ve mali gücü zayıf olan taraf lehine şartları olduğu sürece hâkimin re'sen tedbir nafakasına hükmetmesi

³ Sadece boşanma veya ayrılık davasında değil, evliliğin butlanı veya iptali davalarında da TMK m. 158 gereğince tedbir nafakasına hükmedilmelidir. Hükümün sadece yoksulluk nafakasına ilişkin olduğu yönünde dar yorum, hükümün uygulama alanını amaca uygun olmayacak yönde sınırlayabileceğinden kanımızca hüküm tedbir nafakasını da içermektedir.

⁴ Dural/ Ögüz/ Gümüş, s. 134; Erdem, s. 154-155; boşanma davasının açılmasının eşlere ayrı yaşama hakkı verdiği yönünde bkz. Esra Günay İnan, **Aile Hukukunda Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri**, Adalet, Ankara, 2018, s. 127; Kurt, s. 97 vd.

⁵ **Y HGK. 2-2287/627 T. 30. 05. 2019 (KAZANCI)**: "... her iki tarafın da gelirinin bulunması tedbir nafakası verilmesini engelleyici bir hâl değildir. Ancak eşlerin ekonomik güçlerinin birbirine yakın olması durumu söz konusu ise bu durumda geçici tedbir nafakası verme zorunluluğunun ortadan kalkacağı söylenebilir...".

gerekir. Tedbir nafakasının şartları arasında kusur aranmaz, dolayısıyla gerek talep edenin gerekse talep edilenin kusurlu olup olmaması önem arz etmez. Dava açmakta kusuru olan eş lehine dahi tedbir nafakasına hükmedilebilecektir. Kaldı ki davanın başlangıcında mümkün olan en kısa sürede tedbir nafakasına hükmedilmesi gerektiği düşünüldüğünde, henüz taraflardan birinin kusurlu olup olmadığının incelenmesi de mümkün olmayabilecektir⁶.

Eşlerin kusurundan bağımsız olarak hükmedilen tedbir nafakası, boşanma davasının açıldığı andan itibaren hüküm ifade etmek üzere karar kesinleşinceye kadar devam eder⁷. Hâkimin tedbir nafakasına ilişkin kararı geriye etkilidir⁸. Hâkim, dava süresince, re'sen, durumun değişmesi halinde nafaka miktarını arttırıp, azaltabileceği⁹ gibi nafakayı kaldırabilir veya daha önce tedbir nafakasına hükmetmeyen hâkim durumun

⁶ Bu değerlendirme için bkz. **Y. HGK. 81021/ 328 T. 16. 3. 2016 (KAZANCI)**: “...Bu aşamada tarafların kusur durumu belirlenemediğine göre verilecek kararda kusur bir ölçüt olarak alınmayacağı gibi, sonuçta nihai karar verilirken kusur durumunun belirlenmiş olması da tedbir nafakasının kaldırılmasını ya da ödenenlerin geri istenmesini gerektirmez...”; **Erdem**, s. 155; **Kurt**, s. 97 vd; ayrıca bkz. **Y HGK. 2-2287/627 T. 30. 05. 2019 (KAZANCI)**: “... Tedbir nafakası, talebe bağlı olmaksızın (resen) takdir edilir ve geçici bir önlem olarak davanın başından itibaren karar kesinleşene kadar hüküm altına alınır. Dolayısıyla tedbir nafakası takdirine ilişkin kararın, davanın açıldığı tarih itibariyle tarafların ekonomik ve sosyal durumlarına ilişkin araştırma sonuçlarının dosyaya gelişini takiben hemen verilmesi gerekir. Boşanma ve ayrılık davalarında, tarafların kusur durumu hiçbir şekilde tedbir nafakasının takdirine etkili bir unsur değildir...”.

⁷ **Y HGK. 2-2287/627 T. 30. 05. 2019 (KAZANCI)**: “...TMK 'nın 169. maddesi uyarınca takdir edilen tedbir nafakası, hâkim tarafından yargılama sırasında kaldırılmadığı takdirde boşanma davasında verilen kararın kesinleşmesi ile kendiliğinden sona erer...”.

⁸ **Dural/ Ögüz/ Gümüş**, s. 135; **İnan**, s. 125-126; **Erdem** s. 157; **Kurt**, s. 97 vd; **Bayram**, s. 220.

⁹ Yargıtay kararı için ayrıca bkz. **Y. HGK. 2017/2-1891/1577 T. 25. 10. 2018 (KAZANCI)**: “... Yerel mahkeme tarafından davalı-karşı davacı kadın yararına 23.11.2011 tarihli ara kararı ile aylık 500 TL. tedbir nafakası takdir edilmiş, ancak mahkemece 19.12.2011 tarihli ara kararı ile davacı-karşı davalı kocanın işsiz olması ve hiçbir gelirin bulunmadığı gerekçesiyle bu tarihten geçerli olarak tedbir nafakasının durdurulmasına karar verilmiştir. Davacı-karşı davalı kocanın işsiz olması ve gelirin bulunmaması hükmedilen tedbir nafakasının tamamıyla kaldırılmasını gerektirmez. Bu durum ancak daha önce takdir edilen nafakanın indirilmesi için bir gerekçe olabilir...”.

değişmesi nedeniyle tedbir nafakasına da hükmedebilir¹⁰. Bu sonucun kanunda açık bir dayanağı yoktur. Ancak kanımızca, bu boşluk, yoksulluk nafakanın değiştirilmesine ilişkin TMK m. 176 IV, kaldırılmasına ilişkin TMK m. 176' III hükümlerinin boşluk doldurma amacıyla "kıyas" yönteminden yararlanılmak suretiyle doldurulmaktadır.

Eşlerden biri lehine tedbir nafakasına karar verilmesi neticesinde, eş lehine alacak doğar. Kararın verilmesinden sonra alacaklı eşin "feragati", bir yönüyle usul hukukuna ilişkin feragat teşkil etmekle birlikte, esas hukuk bakımından borçlu eşe yöneltilmiş ibra sözleşmesine ilişkin bir öneri niteliğinde olup, borçlu eşin açık veya örtülü kabulüyle ibra sözleşmesi niteliğine kavuşur. Lehine tedbir nafakası hükmedilebilecek durumda olan eş, açıkça tedbir nafakası istemediğini bildirmesi durumunda hâkim tedbir nafakasına hükmetmemelidir¹¹. Bu halde talep etmeme, usuli talepten feragat niteliğindedir.

Eş için tedbir nafakasının miktarı, yoksulluk nafakasında olduğu gibi belirlenir. Bu durum tedbir nafakasının yoksulluk nafakasıyla aynı nitelikte olduğu sonucuna yol açmamalıdır. Yoksulluk nafakası boşanma kararının kesinleşmesinden sonra hüküm ifade eden, boşanmanın fer'i sonuçları arasında yer alan bir nafaka türü olmakla birlikte, talep edenin diğerinden daha ağır kusurunun olmaması aranır. Tedbir nafakasında ise

¹⁰ Erdem s. 157; Kurt, s. 97 vd.

¹¹ **Y. HGK. 2-3102/ 46 T. 17. 1. 2018 (KAZANCI):** "...Somut olayda da davacı erkeğin 09.08.2011 tarihinde açtığı boşanma davasından dört gün önce davalı kadın tarafından 05.08.2011 tarihinde TMK'nın 197. maddesine göre açılmış bağımsız tedbir nafakasının olduğu anlaşılmıştır. Boşanma davasının yargılaması sırasında davalı kadın davacısı olduğu nafaka davasından 04.10.2011 tarihinde feragat etmiş ve mahkemece "feragat sebebiyle davanın reddine" karar verilmiştir. Bilindiği üzere feragat, davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir (6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.309); davadan feragat, kesin hükmün sonuçlarını doğurur (m. 311). Bu açıklamalar ışığında davalı kadın, boşanma davasından önce açtığı bağımsız tedbir nafakası davasından feragat etmekle tedbir nafakası isteğinden geriye dönük olarak vazgeçmiştir. Dolayısıyla tedbir nafakası istemediği yönünde iradesini bildiren davacı yararına iradesinin aksine dava tarihinden itibaren tedbir nafakasına hükmedilmesi doğru görülmemiştir. Ancak tedbir nafakası her an doğup işleyen alacak niteliğinde olduğundan feragat tarihinden itibaren nafakaya hükmedilmesi gerekmektedir...".

tarafların kusuru önem arz etmediği gibi, bu nafaka boşanma kararının kesinleşmesine kadar devam eden bir nafakadır¹². Bu nedenle yoksulluk nafakasında olduğu gibi tedbir nafakasında da üst sınırı eşlerin mali gücü belirleyecektir.

Boşanma davasında durum bu yönde iken, tedbir nafakasının Yargıtay kararlarında oldukça sık bir şekilde ele alındığı bir diğer türü ise birlikte yaşamaya ara verilmesi halinde hükmedilen tedbir nafakasıdır.

II. Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi Halinde Tedbir Nafakası

TMK m. 197 'e göre, “eşlerden biri, ortak hayat sebebiyle kişiliği, ekonomik güvenliği veya ailenin huzuru ciddi biçimde tehlikeye düştüğü sürece ayrı yaşama hakkına sahiptir.”. Hükme göre, ortak hayatın devamıyla eşlerden birinin belirtilen değerleri ciddi biçimde tehlikeye düşerse ilgili eşin ayrı yaşama hakkı olduğu düzenlenmiştir. TMK m. 197 II'e göre, birlikte yaşamaya ara verilmesi haklı bir sebebe dayanıyorsa hâkim, eşlerden birinin istemi üzerine birinin diğerine yapacağı parasal katkıya ilişkin önlemleri alır. TMK m. 197 II'e göre ise, eşlerden biri haklı bir sebep olmaksızın diğerinin birlikte yaşamaktan kaçınması veya ortak hayatın başka bir sebeple olanaksız hale gelmesi üzerine de yukarıdaki istemlerde bulunabilir.” Bu düzenlemeler kapsamında eşlerden birinin diğerine yapacağı parasal katkı tedbir nafakası olarak nitelendirilmektedir¹³. Ayrı yaşama hakkına sahip olan eş veya haklı bir sebep olmaksızın terk edilen eş veyahut ortak hayatın başka bir sebeple olanaksız hale gelmesi üzerine eşlerden biri, diğer eşten parasal katkıda bulunmasını talep edebilecektir.

Boşanma davası sırasında talep edilen tedbir nafakasından farklı olarak, bu tür tedbir nafakasında, lehine nafakaya hükmedilebilecek eşin talebi gerekir, hâkim re'sen nafakaya hükmedemez. Ayrıca talep eden eşin sebebin ortaya çıkmasında veya ortak hayatın olanaksız hale gelmesindeki

¹² Kurt, s. 97 vd.

¹³ Y HGK. 2-2287/627 T. 30. 05. 2019 (KAZANCI): “..boşanma davasından bağımsız olarak ayrı yaşama olgusuna dayalı (TMK m. 197) açılan tedbir nafakası davasının bulunması...”.

etkisi göz önüne alınacaktır. Boşanma davasında verilecek tedbir nafakası boşanma kararının kesinleşmesine kadar sürebilecek iken, ortak yaşama ara verilmesi halinde hükmedilen tedbir nafakasında fiili ayrılık devam ettiği sürece nafaka devam edecektir¹⁴.

TMK m. 200 gereğince koşullar değiştiğinde hâkim, eşlerden birinin istemi üzerine kararında gerekli değişikliği yapar veya sebebi sona ermişse alınan önlemi kaldırır. TMK m. 200'e dayanılarak, ayrı yaşayan ve lehine nafaka hükmedilen eşin nafaka alacağı, çeşitli sebeplerin varlığı halinde kaldırılabilir, miktarı azaltılabilir veya artırılabilir, daha önce hükmedilmediği durumda talep üzerine şartları oluştuğunda nafakaya hükmedilebilir.

Bu kapsamda cevaplanması gereken bir soru olarak haklı sebeple birlikte yaşamaya ara verilmesinde tedbir nafakası davası veya boşanma davası açılırsa, daha sonra açılacak başka bir boşanma davasında verilebilecek tedbir nafakası ile birlikte yaşamaya ara verilmesi veya boşanma davasında daha önce verilen nafaka kararı arasındaki ilişki nasıl belirlenecektir?

Şayet birlikte yaşamaya ara verilmesine dayanan tedbir nafakasında *henüz tedbir nafakasına ilişkin hüküm verilmeden* boşanma davası açılmışsa, eşlerden birinin ekonomik durumu diğerine nazaran kötü olduğu sürece boşanma davasında hâkim re' sen tedbir nafakasına hükmetmelidir. Zira birlikte yaşamaya ara verilmesine dayalı tedbir nafakasında talep edenin birlikte yaşamaktan haklı sebeple kaçınıp kaçınmadığının tespiti gerekeceğinden, henüz böyle bir değerlendirmenin yapılmadığı aşama olan boşanma davasının açıldığı aşamada eşlerin ekonomik durumu göz önüne alınması şartıyla ihtiyaç halinde olan eş lehine tedbir nafakasına hükmedilmelidir.

¹⁴ **Y. HGK. 2-3102/ 46 T. 17. 1. 2018 (KAZANCI):** "...Bu madde eşlerin gerek haklı bir sebebe dayanarak gerekse haklı bir sebep olmaksızın birlikte yaşamaktan kaçınmaları ya da ortak yaşamın başka bir sebeple imkânsız hâle gelmesi hâlinde kural olarak geçici önlemlerin alınmasını düzenlemiştir. Kanunda bahsi geçen bu önlemler, ayrı yaşamının devam ettiği sürece varlığını sürdürür..."

Birlikte yaşamaya ara verilmesine dayanan tedbir nafakası davasında haklı sebebin varlığı sorunu çözülmeyen nafakaya hükmedilemeyeceği hususu göz önüne alındığında nafakaya hükmedilip edilmeyeceği yönünde kararın, boşanma davasında verilebilecek bir tedbir nafakası kararından daha geç oluşması muhtemeldir. Bu halde ayrı yaşamaya dayanan tedbir nafakasına hükmedildiği ihtimalde bu kararın davanın açıldığı andan itibaren hüküm ifade eden, geriye etkili bir karar olacağı da göz önüne alınmalıdır. Dolayısıyla *sadece ve sadece boşanma davası açıldığı andan itibaren doğan alacak bakımından*, -eşlerin ekonomik durumunda herhangi bir değişiklik olmaması şartıyla- bir alacak için iki ayrı karar verilmesi gündeme geleceğinden, daha geç tarihli tedbir nafakasına hükmeden, birlikte yaşamaya ara verilmesine dayanan tedbir nafakası davasına bakan hâkim, diğerinden daha geç verdiği kararında, “tahsilde tekerrür olmamak şartıyla” ibaresini eklemelidir. Ancak tersi durumda birlikte yaşamaya ara verilmesi halinde tedbir nafakasına hükmedilmesi sonrasında eşlerin ekonomik durumunda değişme olmaksızın acaba boşanma davasında yeniden bir tedbir nafakasına karar verilmesi gerekir mi?

III. 30. 05. 2019 Tarihli 2-2287/627 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararının İncelenmesi

A. Uyuşmazlık Konusu Olay ve Genel Kurul Kararı

Genel Kurul’un önüne gelen, 2-2287/627 sayılı 30.05. 2019 tarihli kararına konu olayda, uyuşmazlık konusu davanın davalısı olan eşin Rize Aile Mahkemesi’nde davacı sıfatıyla 20.10.2011 tarihinde evlilik birliğinin sarsılması nedenine dayalı olarak TMK 'nın 166/1. maddesi uyarınca boşanma davası açtığı, uyuşmazlık konusu davanın davacısı olan eş tarafından daha sonra 15.11.2011 tarihinde TMK 'nın 166/4. maddesinde düzenlenen "ortak hayatın yeniden kurulamaması" sebebine dayalı olarak dava açılmıştır. Yargıtay’ın önüne gelen uyuşmazlık bu ikinci davaya ilişkindir. Öncelikle Yargıtay yerel mahkemenin dosyaların birleştirilmesi yönündeki Özel Daire kararına direnmesini uygun bulmamıştır. Çalışmamız kapsamında asıl sorun yerel mahkemenin bu

ikinci davada tedbir nafakasına hükmetmesi gerektiği konusundaki Özel Daire kararına direnmesinin uygun olup olmadığıdır. Genel Kurul:

“...Sayılan özellikleri itibari ile anılan madde hükmünün emredici bir hüküm olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedendir ki, somut olayda olduğu gibi taraflar arasında ayrı mahkemelerde yürüyen boşanma davalarının olması veya boşanma davasından bağımsız olarak ayrı yaşama olgusuna dayalı (TMK m. 197) açılan tedbir nafakası davasının bulunması, bu davaların her birinde geçici nitelikte olan, talep ve kusur şartlarına bağlı olmayan TMK'nın 169. maddesine dayalı tedbir nafakasına hükmedilmesine engel değildir.

Kural olarak, her dava, açıldığı tarihteki şartlara göre değerlendirilir. Dolayısıyla hâkim, önüne gelen dosyada, tarafların ve çocukların gereksinimlerine bağlı olarak derdest olan diğer davaların akıbetine bağlı olmaksızın uygun bir nafakaya karar verecek, gerekli gördüğü takdirde bu nafakanın miktarında indirim ve artış da yapabilecektir. Hemen belirtilmelidir ki, birden fazla dosyada tedbir nafakasına hükmedilmesi hâlinde dahi tahsil edilecek nafaka miktarı tektir. Bu durumun karışıklığa sebebiyet vermemesi için hâkimin infazı kabil nitelikte hüküm kurması ve "tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla" ibaresinin hükümde yer alacak şekilde nafakaya hükmetmesi gerekmektedir... Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, tedbir nafakası konusunun Rize Aile Mahkemesi'nde karara bağlandığı, eldeki davada yeniden nafakaya hükmedilmesinin infazda sıkıntı doğuracağı, mahkemece bozma kararının birinci bendinde belirtildiği gibi birleştirme kararı verilmesi gerektiği ve birleştirme kararı ile kadın yararına hükmedilen tedbir nafakasının neticelerini doğuracağı, dolayısıyla TMK'nın 169. maddesiyle varılmak istenen sonuca ulaşılacağı, bu sebeple mahkemenin tedbir nafakasına yönelik direnme gerekçesinin bu yönüyle doğru olduğu görüşü ileri sürülmüşse de bu görüş Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir...”

gerekçesiyle yerel mahkemenin direnme kararını uygun bulmamıştır. Uygun bulunmayan karşı oy yazısı ise aşağıdaki gibidir.

KARŞI OY

“...Somut olayda Rize Aile Mahkemesi'nin 2011/325 esas sayılı davası... tarafından 20/10/2011 tarihinde açılmış ve davanın 06/09/2012 tarihli celsesinde davacı kadın lehine dava tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aylık 400TL tedbir nafakasına hükmedilmiştir. Direnme kararına konu olan bu dava ise... tarafından yaklaşık bir ay sonra 15/11/2011 tarihinde açılmıştır.

Tarafları ve dava konusu aynı olan diğer davada dava tarihinden itibaren nafakaya hükmedilmiş olması karşısında, bu davada hükmedilecek olan bir nafakanın fiilen tahsil imkânı bulunmamaktadır. Zira nafaka hükmü kurulan dava önce açılan dava olduğu için 20/10/2011 tarihi öncesinde bir nafakaya hükmedilmesi mümkün değildir. Ayrıca mahkemece “tahsilde tekerrür olmamak üzere” olduğu belirtilerek nafaka hükmü kurulsa bile özellikle olayımızda olduğu gibi farklı yerlerde açılan davalarda her iki nafakaya ilişkin ara kararının da icra takibine konu edilmesi ve bunun sonucunda aynı dönem için iki ayrı kararın infazı ve iki nafakanın tahsilinin söz konusu olabildiği uygulamada oldukça sık karşılaşılan durumlardır...”

B. Sonraki Tarihli Tedbir Nafakası Kararının Tespit Niteliğinde Olması

Öncelikle sorunun çözümünde nafaka kararının niteliği ve sonuçlarından yola çıkarak Hukuk Genel Kurulu kararı ve karşı oy yazısındaki gerekçelerin isabetli olup olmadığı değerlendirilmelidir. Somut olayda görüleceği üzere önceki tarihli davada verilecek nafaka kararı her ne kadar sonraki tarihli davanın açılmasından sonra verilmiş olsa da, önceki tarihli davanın açıldığı andan itibaren geriye etkili olarak hüküm ifade edecektir. Bu halde önceki tarihli davadaki nafaka kararı, bir yönüyle eş lehine alacak hakkı doğuracağından yenilik doğurucu niteliktedir. Dolayısıyla önceki tarihli davada karar verilmişse, sonraki tarihli boşanma davasında tedbir nafakasına ilişkin karar ya bir tespit niteliğinde karar olacak ya da yine önceki tarihli davada verilen kararı değiştirmeyi gerektiren hususlar varsa değiştirici yenilik doğuran karar veyahut nafakayı ortadan kaldırmayı gerektiren sebepler varsa bozucu yenilik doğuran karar niteliğinde olacaktır. Somut olayda sonraki tarihli davada verilmesi istenen karar

tespit niteliğinde karar olacaksa, salt bu nedenle nafakaya ilişkin herhangi bir karar verilmemesinin Hukuk Genel Kurulu'na uygun görülmemesi isabetli değildir.

Öncelikle, tedbir nafakasına hükmedilme şartları aynı olan iki davadan, önceki tarihli davada bir karar alacak hakkının doğduğu, daha sonra verilecek tedbir kararının önceki tarihli davada verilen karar ile doğan alacak hakkının tespiti niteliğinde olabileceği söylenebilir. Sonraki tarihli davada verilecek karar yenilik doğurucu nitelik taşımadığı sürece, kararın verilmemiş olmasının pratik etkisi yoktur.

C. Sonraki Tarihli Davada Eşlerin Mali Güçlerinin Değişmemesine Rağmen Tedbir Nafakasına Hükmedilmesinin İsabetsizliği

İkinci bir husus olarak belirtmek gerekir ki; önceki tarihli davada verilecek bir tedbir nafakasıyla alacak hakkının doğumu -önceki tarihli karar ile sonraki karar arasındaki sürenin de göz önüne alınması şartıyla- sonraki tarihli davada lehine nafaka verilen eşin mali durumunun belirlenmesinde göz önüne alınacaktır. Bu kapsamda, kural olarak, daha önce lehine tedbir nafakasına hükmedilen eşin, sonraki tarihli davada eşlerin mali güçlerinde değişiklik olmadığı gerekçesiyle nafakaya hükmedilmeyebilir. Meğerki önceki tarihli tedbir nafakası kararı sonrası, eşlerin mali güçlerinde nafaka miktarını azaltacak, arttıracak veya ortadan kaldıracak sebepler var olsun.

Birlikte yaşamaya ara verilmesi halinde, haklı sebeple terk eden eş veya haklı olmayan sebeple terk edilen eş, şartları mevcut ise boşanma davası açabilir veya kanunda belirtilen sebeplere dayanılarak kendisine karşı boşanma davası açılmış olabilir. Bu halde, daha önce birlikte yaşamaya ara verilmesi nedeniyle lehine nafakaya hükmedilen eş için boşanma davasında ayrıca bir tedbir nafakasına hükmedilip edilmeyeceği değerlendirilmesi gerekir.

Kanımızca boşanma davasında henüz tedbir nafakasına karar verilmeden önce, birlikte yaşamaya ara verilmeye dayalı veya daha önce açılmış bir boşanma davasında tedbir nafakasına hükmedilmişse, sonraki tarihli boşanma davasında eşlerin ekonomik durumunu hızlı bir şekilde

araştıracak olan hâkim, lehine nafakaya hükmedilen eşin diğer eşten bir alacak hakkı sahibi olduğu ve ekonomik durumunun alacak hakkı nedeniyle iyileşmesine ve eşlerin önceki tedbir nafakasına hükmedilmesiyle oluşan mali durumlarında herhangi bir değişiklik olmadığına dayanarak nafaka verilmesine yer olmadığını tespit edebilecek bu halde boşanmada tedbir nafakasına hükmetmeyebilecektir¹⁵. Ancak bu halde dahi boşanma davasına bakan hakim, tedbir nafakası kararı vermemesinin gerekçelerini oluşturmak zorundadır.

Öncelikle şu hususu belirlemek gerekir. Gerek birlikte yaşamaya ara verilmesi durumunda nafakada gerekse boşanma davasında tedbir nafakasında lehine nafakaya karar verilen eş ekonomik durumu diğerine nazaran daha kötü durumda olan ve ihtiyaç içerisinde olan eş, nafaka yükümlüsü ise ekonomik durumu diğerine nazaran daha iyi durumda olan eştir. Birlikte yaşamaya ara verilmesi halinde ekonomik gücü diğerinden daha zayıf olan eş haklı bir sebep olmaksızın birlikte yaşamaktan kaçınmış olabilir. Davacısı olduğu bu davada tedbir nafakası talebi reddedilecek ancak kanunda yer alan sebeplere dayanarak kendisinin açabileceği veya kendisine karşı açılacak boşanma davasında ekonomik durumu diğer eşten daha yetersiz ise lehine tedbir nafakasına re'sen hükmedilebilecektir. Birlikte yaşamaya ara verilmesi durumunda, haklı sebep olmaksızın terk eden eş veya haklı sebeple terk edilen ve ekonomik durumu diğer eşten daha kötü durumda olan eş boşanma davası açarsa, davalısı olduğu birlikte yaşamaya ara verilmesine dayanan tedbir nafakası davasında ekonomik gücünün yetersizliğinden aleyhine tedbir nafakasına hükmedilmeyebilecek ancak davacısı olduğu boşanma davasında lehine tedbir nafakasına hükmedilebilecektir.

¹⁵ Herhalde hâkim boşanma davasında karar kesinleşinceye kadar, şartları olduğu ihtimalde nafakaya ilişkin yeniden bir karar alabilecek, ekonomik durumun değişmesi durumunda nafakaya hükmedebilecektir.

IV. 25.10.2018 Tarihli 2-1891/ 1577 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararının İncelenmesi

A. Uyuşmazlık Konusu Olay ve Genel Kurul Kararı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun önüne gelen uyuşmazlıkta, tarafların 20.02.2011 tarihinde evlendikleri, aralarındaki anlaşmazlıklar sebebiyle karşılıklı olarak boşanma davası açtıkları anlaşılmaktadır. Mahkemece 23.11.2011 tarihli ara karar ile davalı-karşı davacı kadın yararına 500,00 TL tedbir nafakasına hükmedilmiş ise de akabinde 19.12.2011 tarihli ara karar ile "kocanın işsiz olduğu, hiç bir gelirin bulunmadığı" belirtilmek suretiyle sözü edilen tarih itibariyle tedbir nafakasının geçici olarak durdurulmasına karar verilmiştir. Nihai yargılama sonunda ise davacı-karşı davalı erkeğin boşanmaya yol açan olaylarda bir kusurunun bulunmadığı, davalı-karşı davacı kadının ise başkası ile aşk ve gönül ilişkisi içerisine girdiği, bu sebeple tam kusurlu olduğu gerekçesiyle, erkeğin davasının kabulüyle tarafların boşanmalarına, kadının davasının ise reddine karar verilmiştir. Kararın temyizi üzerine Özel Dairece yapılan incelemede; mahkemenin boşanma ve kusur belirlemesine dair gerekçesi onanmak suretiyle kesinleşmiş, karar sadece "tedbir nafakasına" dair olarak bozulmuştur. Yerel mahkeme kararında direnmiş, uyuşmazlık Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na intikal etmiştir. Genel Kurul

*“Kararın temyizi üzerine Özel Dairece yapılan incelemede; mahkemenin boşanma ve kusur belirlemesine dair gerekçesi onanmak suretiyle kesinleşmiş, karar sadece "tedbir nafakasına" dair olarak bozulmuştur. Yukarıda da açıklandığı üzere mahkemenin direnme gerekçesinin aksine **erkeğin gelirinin bulunmaması**, kadının çalışıyor olması veya kusur durumu kadın yararına tedbir nafakasına hükmedilmesine engel teşkil eden vakıalar değildir.*

Hâl böyle olunca tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır...”

gerekçesiyle Yerel Mahkeme'nin direnme kararını uygun görmemiştir.

B. Nafaka Verilmesi Şartlarının Uyuşmazlık Konusu Olayda Gerçekleşmemiş Olması

Boşanma davası sırasında tedbir nafakasına hükmedilirken, lehine hükmedilecek eşin mali gücünün geçimini sağlamaya yeterli olmaması ve ihtiyaç halinde olması, diğer eşin ise mali gücünün katkı sağlamaya elverişli olması gerekmektedir¹⁶. Somut uyuşmazlık bakımından lehine tedbir nafakasına hükmedilen eş ihtiyaç içerisinde bulunsa dahi, aleyhine tedbir nafakasına hükmedilen eşin mali gücü katkı sağlamaya elverişli değildir. Bu nedenle tedbir nafakasına hükmedilme şartlarından birisi gerçekleşmemiştir. Bu açıdan karar isabetsiz.

C. Kararın Gerek Kendi İçerisinde Gerekse Diğer Genel Kurul Kararlarıyla Çelişkili Olması

Aleyhine tedbir nafakasına hükmedilen eşin gelirin bulunmaması ve diğer eşin ihtiyaç halinde bulunması her iki eşin mali gücünün yetersiz olduğu, bu surette her iki eşin mali gücünün birbirine yakın olduğunu da göstermektedir. Kararın gerekçesinde, eşlerin ekonomik durumunun birbirine yakın olması halinde tedbir nafakasına hükmedilmeyebileceği belirtilmektedir:

“...Yine, her iki tarafın da gelirin bulunması tedbir nafakası verilmesini engelleyici bir hâl değildir. Ancak eşlerin ekonomik güçlerinin birbirine yakın olması durumu söz konusu ise bu durumda geçici tedbir nafakası verme zorunluluğunun ortadan kalkacağı söylenebilir...”

Genel Kurul, kararında bir taraftan eşlerin ekonomik durumunun birbirine yakın olması halinde tedbir nafakasına hükmedilmeyeceğini belirtirken, aynı kararda bu gerekçeye aykırı şekilde hüküm kurmakta, her iki eşin gelirin bulunmadığı, yetersiz olduğu ve ekonomik güçlerinin bu surette birbirine yakın olduğunu göz ardı ederek tedbir nafakasına hükmetmektedir. Ayrıca Genel Kurul’un daha önce verdiği kararlarda da aynı gerekçeyi kullandığı görülmektedir. Genel Kurul ilgili hükmü ile

¹⁶ Bayram, s. 224 vd.

tedbir nafakasına hükmetmekle, daha önce verilen kararlarıyla da çelişki oluşturmuştur¹⁷. Karar bu açılardan isabetsizdir.

D. Kararın Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Geliştirme Hakkını İhlal Etmesi

Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvuru neticesinde verdiği bir kararına¹⁸ konu olan olayda, başvuru nafaka artırımı davası sonucunda elde ettiği gelirden daha yüksek miktarda nafaka ödemeye karar verilmesi nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edildiği iddiası ile bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvuru 16/9/1994 tarihinde K.G. ile evlenmiş, Konya 3. Aile Mahkemesinin 7/1/2011 tarihli kararı uyarınca evlilik birliğinin temelden sarsılması nedeniyle boşanmalarına hükmedilmiştir. Tarafların dört çocuğu bulunmaktadır. Kararda başvuru boşandığı eşine ayda 100 TL, her bir müşterek çocuk için de ayrı ayrı 75 TL nafaka ödemesine karar verilmiştir. Söz konusu karar Yargıtay denetiminden geçerek kesinleşmiştir. Başvurucunun boşandığı eşi K.G. 19/12/2014 tarihinde kendisi ve çocukları yönünden hükmedilen nafaka miktarının artırılması talebiyle Konya 4. Aile Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmıştır. Başvuru 9/1/2015 tarihli cevap dilekçesinde; Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde şirket elemanı olarak asgari ücretle çalıştığını, nafaka artırımını karşılayacak maddi gücünün olmadığını belirtmiştir. Mahkeme 26/5/2015 tarihinde davanın kısmen kabulüne karar vermiştir. Kararda K.G. lehine aylık 250 TL, üniversite öğrencisi çocuk lehine aylık 300 TL, diğer üç çocuk için ayrı ayrı aylık 150 TL nafaka ödenmesine hükmedilmiştir. Başvuru temyiz talebinde bulunmuştur. Temyiz dilekçesinde başvuru; Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde şirket elemanı olarak asgari ücretle çalıştığını, aylık 950 TL maaş aldığını,

¹⁷ Y. HGK. 2-1578/ 791 T. 18. 4. 2018; Y. HGK. 2-1579/ 673 T. 4.4. 2018 (KAZANCI) : "...Ancak eşlerin ekonomik güçlerinin birbirine yakın olması durumu söz konusu ise bu durumda geçici tedbir nafakası verme zorunluluğunun ortadan kalkacağı söylenebilir...".

¹⁸ Bu karar için bkz. İbrahim Acar Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/3140, T.7/11/2019 (30981 Sayılı, 17/12/2019 tarihli Resmi Gazete)

buna karşılık Mahkemece toplamda 1.000 TL nafakaya hükmedilmesinin haksız ve fahiş olduğunu belirtmiştir. Karar Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 30/11/2015 tarihli kararıyla onanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, şu gerekçelerle kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Mahkeme'ye göre;

“...Bunun yanı sıra derece mahkemelerinin özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklarda takdir yetkilerini kullanırken tarafların çatışan menfaatleri arasında adil bir denge sağlayıp sağlamadıklarının belirlenmesi gerekmektedir. Her iki tarafın menfaatlerinin mümkün olduğunca dengelenmesi ve sürecin taraflardan biri aleyhine ölçüsüz bir sonuca yol açmaması gerekir. Menfaatler dengesinin kurulmasında taraflardan biri aleyhine bireysel olarak aşırı ve olağan dışı bir külfetin yüklenmesi, pozitif yükümlülüklerin ihlali sonucunu doğurabilir. Olayın bütün koşulları ve taraflara tanınan tüm imkânlar ile tarafların tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak menfaatlerin adil bir şekilde dengelenip dengelenmediği değerlendirilmelidir. Bu adil dengenin sağlanıp sağlanmadığının denetiminde derece mahkemelerinin ortaya koyduğu gerekçeler büyük önem taşımaktadır...”

Bu durumda derece mahkemelerinin kararlarının başvuruçunun maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına ilişkin davanın sonucuna etkili olabilecek mahiyetteki iddia ve itirazlarına cevap verecek nitelikte yeterli bir gerekçe içermediği tespit edilmiştir. Bu sebeple kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının korunmasına yönelik usule ilişkin güvencelerin somut olayda yerine getirilmediği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla bireysel başvuruya konu olayda kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerin kamu makamlarınca yerine getirilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir...”

Mahkeme, gerekçede de görüleceği üzere, Yargıtay'ın tedbir nafakasına hükmederken, gerekçelerinin yetersiz olduğu, gelirinin nafaka artırım talebini karşılamaya yeterli olmamasına rağmen başvuruçuyu aleyhine nafakaya hükmedilmesinin dayanaklarını ortaya koymadığını tespit etmiştir.

Çalışmamızın kapsamında yer alan Genel Kurul kararında da görüleceği üzere, Genel Kurul, tedbir nafakasına hükmedilmesinin gerekçelerini yeterli şekilde ortaya koymamış, yukarıda belirttiğimiz üzere, gerekçe olarak ifade ettiği hususlara aykırı nitelikte karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi'nin ilgili kararı da göz önüne alındığında, Genel Kurul kararının kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkını ihlal eder nitelikte karar verdiği, kararın gerekçesi ile kararın uyumlu olmadığı hatta gerekçenin yetersiz ve doyurucu olmaktan uzak olduğu görülmektedir.

Sonuç

Hukuk Genel Kurulu, 2-2287/627 sayılı 30.05. 2019 tarihli kararında, gerek tarafların ekonomik durumunda herhangi bir değişme olmaksızın gerekse kararın niteliği göz önüne alındığında tedbir nafakasına hükmedilmesinin gereklerine uygun nitelikte karar vermemiştir. Genel Kurul, karşılıklı açılan boşanma davalarında, önceki tarihli boşanma davasında tedbir nafakasına hükmedilmesinin, sonraki tarihli boşanma davasını etkileyemeyeceği ve sonraki tarihli boşanma davasında şartlar değişmemiş olsa dahi tedbir nafakasına hükmedilmesi gerektiğini kabul etmiştir. Önceki tarihli davada karar verilmişse, tedbir nafakasını değiştirmeyi veya ortadan kaldırmayı gerektiren sebepler bulunmadığı sürece sonraki tarihli boşanma davasında tedbir nafakasına ilişkin karar tespit niteliğinde bir karar olacaktır. Boşanma davasında henüz tedbir nafakasına karar verilmeden önce, daha önce açılmış bir boşanma davasında tedbir nafakasına hükmedilmiş olabilir. Sonraki tarihli boşanma davasında eşlerin ekonomik durumunu hızlı bir şekilde araştırarak olan hâkim, lehine nafakaya hükmedilen eşin diğer eşten bir alacak hakkı sahibi olduğu ve ekonomik durumunun alacak hakkı nedeniyle iyileşmesine ve eşlerin önceki tedbir nafakasına hükmedilmesiyle oluşan mali durumlarında herhangi bir değişiklik olmadığına dayanarak nafaka verilmesine yer olmadığını tespit edebilecek bu halde boşanmada tedbir nafakasına hükmetmeyebilecektir. Karar bu açılardan isabetsizdir.

Genel Kurul'un 25.10.2018 Tarihli 2-1891/ 1577 sayılı kararında tedbir nafakasına hükmetme şartlarının gereklerine uygun karar vermediği

görülmektedir. Genel Kurul, önüne gelen uyuşmazlıkta, aleyhine nafakaya hükmedilmesi talep edilen eşin gelirin bulunmaması ve mali gücünün nafakaya hükmedilmesi bakımından yetersiz olması durumunda dahi tedbir nafakasına hükmedileceği yönünde karar vermiştir. Karar, öncelikle nafaka verilme şartlarından birisi olan nafaka yükümlüsü eşin mali gücünün yeterli olması şartının gerçekleşip gerçekleşmediği değerlendirilmeden verilmiştir. Bir diğer açıdan ihtiyaç halinde olan eş ile, kendisinden nafaka talep edilen eşin gelirin bulunmaması hali, her iki eşin ekonomik gücünün birbirine yakın olduğunu ortaya koymakta, hatta her iki eşin ekonomik güçsüzlüğünün varlığının tespitini gerektirmektedir. Ayrıca Genel Kurul'un önceki tarihli kendi kararları ve inceleme konusu olaydaki gerekçe, eşlerin ekonomik durumunun birbirine yakın olması halinde tedbir nafakasına hükmedilmeyebileceği ifade edilmektedir. Karar hem Genel Kurul'un kendi kararıyla hem de gerekçe olarak ifade edilen hususla çelişki oluşturmaktadır. Ayrıca Anayasa Mahkemesi, nafaka artırım talebinin kabulüyle geliri yetersiz olan başvurucu aleyhine nafakaya hükmedilmesi ve bu kararın gerekçelerinin yetersiz olduğunu kabul ederek, başvurucu lehine kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkının ihlal edildiğini kabul etmektedir. İnceleme konumuzda yer alan karar da aynı sonucu doğurmaktadır. Kararda, geliri olmayan eş lehine tedbir nafakasına hükmedilmesi ve bu kararın gerekçelerinin doyurucu olmaması, karar ile gerekçenin uyumlu olmaması nedenleriyle kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkının ihlal edildiği kabul edilmelidir.

Kaynakça

- [1] BAYRAM, Aziz Erman: “Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun Tedbir Nafakasına Dair 25.10.2018 Tarihli ve 2017/2-1891 Esas, 2018/1577 Karar Sayılı Kararının Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBB)*, 2019 / 144, s. 213-248.
- [2] BOZDAĞ, Gonca Gülfem: *Türk Hukukunda ve Uluslararası Hukukta Nafaka*, Ankara 2015
- [3] DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan / GÜMÜŞ, Mustafa Alper: *Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku*, Filiz, İstanbul, 2019.
- [4] ERDEM, Mehmet: *Aile Hukuku*, 2. Bası, Seçkin, Ankara, 2019
- [5] İNAN, Esra Günay: *Aile Hukukunda Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri*, Adalet, Ankara, 2018.
- [6] KURT, Ekrem: “Boşanma Davasında Hâkimin Alacağı Geçici Önlemler (MK m. 169)” *Antalya Bilim Üniversitesi Dergisi*, 2013/1, s. 97-109.